

Avdelningen för naturresurser och miljö
Miljöpolicyenheten

Sidas miljöledningssystem – redovisning av arbetet 2007

Sidas redovisning av miljöledningsarbetet 2007

Del I. Redovisas årligen av alla myndigheter (grupp 1, 2 och 3)

1 a. Är myndigheten ISO-certifierad Nej

1 b. Är myndigheten EMAS-registrerad Nej

Eventuell kommentar:

2 a. Arbetar ni systematiskt med att förbättra miljöledningssystemet?

Ja

2 b. Om *ja*, hur arbetar ni med att förbättra miljöledningssystemet?

Under 2006 gjordes en utvärdering av hur Sidas Miljöpolicy omsatts i praktiken, "Integrating the Environment? Environmental Considerations in Sida's Work", där Miljöledningssystemet granskades. Baserat på rekommendationerna har under hösten 2007 en management response, i huvudsak bestående av en reviderad handlingsplan inom Miljöledningssystemet, tagits fram i samarbete med samtliga Sidas avdelningar, inför beslut våren 2008.

2 c. Om *nej*, ange orsaker till att ni inte arbetar med förbättring?

Redovisning av myndighetens miljöutredning, miljöpolicy och övergripande miljömål (frivilligt att redovisa för ISO-certifierade eller EMAS-registrerade myndigheter). Ange datum för senaste revidering.

3.a Miljöutredningen är från år1997

Kommentar: dock innebär den omfattande utvärderingen om integrering av miljöaspekter som slutfördes under 2007 till stor del en motsvarande genomgång.....

3 b. Miljöpolicyen är från år1996, senaste revidering 2003.....

3 c. De övergripande miljömålen:

Inom ramen för PGUs övergripande mål om en rättvis och *hållbar* utveckling skall ett internationellt utvecklingssamarbete bedrivas. Målet för samarbetet skall vara att bidra till att skapa förutsättningar för fattiga människor att förbättra sina levnadsvillkor. Ett av de s.k. huvuddragen i PGUn är "*hållbart utnyttjande av naturresurserna och omsorg om miljön*". Även inom politikområdet Reformsamarbete i Östeuropa återfinns målet en stärkt hållbar utveckling.

Utvecklingssamarbetet genom Sida för en hållbar utveckling skall:

- Hjälpa samarbetsländerna att identifiera och genomföra verksamhet som skyddar och bevarar ländernas naturresurser och miljö;
- Betona och stödja det långsiktigt hållbara;
- Följa principen att det är bättre att förebygga än att bota;
- Möjliggöra för samarbetsländerna att ha ett längre planeringsperspektiv och därmed en bestående fattigdomsminskning.

Eventuell kommentar:

Redovisning av detaljerade mål (frivilligt för ISO-certifierade eller EMAS-registrerade myndigheter)

4. Hur många av de detaljerade målen uppnåddes helt eller till mer än hälften? De 170 detaljerade målen i handlingsplanen 2004-2007 är i princip alla genomförda. En reviderad handlingsplan för 2008 och framåt har därför tagits fram under hösten 2007 (väntas beslutas våren 2008).

5 a. Hur många mål mättes med hjälp av nyckeltal eller liknande mätmetod?
.....4, se nedan.....

5 b. Kryssa för de områden inom vilka nyckeltal använts. Ge exempel på använda nyckeltal inom varje sådan kategori.

Pappersförbrukning:4.700.000 ark/år.....

Energiförbrukning:1.593.047 kWh/år.....

Avfall:

- Utsläpp:
- Utbildning:
- Information:
- Resor/tjänsteresor:
- Forskning:
- Utveckling av ledningssystemet:
- De nationella miljö kvalitetsmålen:
- Leverantörer:
- Myndighetens beslut/tillstånd/tillsyn:
- Uppföljning och utvärdering:
- Upphandling:

X Annat:

Vattenförbrukning 9045 m³ 2007, återvinning av papper 24,5 ton 2007,

.....

Eventuell kommentar:

Sida flyttade till nya lokaler hösten 2006; 2007 är därmed det första helåret i det nya kontoret. För uppvärmning och kylning används energisnål teknik och elförbrukningen har genom flytten minskats med ca 20%. Källsortering inklusive transport av fraktioner samordnas med fem andra myndigheter inom kvarteret och blir därmed effektivare. Kontoret har under 2007 utrustats med fler möjligheter för telefonkonferenser. Pappersförbrukningen är fortsatt hög. För att undvika onödiga utskrifter planeras inför 2008 införande av en policy samt kodsystäm för utskrifter. För att ytterligare stärka arbetet med att minska kontorets direkta miljöpåverkan deltar Sida i ett nätverk av myndigheter (där bl a Naturvårdsverket ingår) som gemensamt prövar och jämför åtgärder; erfarenheterna har samlats i rapporten "Direkta miljöaspekter på fem myndigheter".

6 a. Integreras målen i verksamhetsplanen? Ja

6 b. Om *ja*, hur sker denna integrering?

Genom miljöledningssystemet definieras åtgärds punkter som integreras i verksamhetsplaneringen.

6 c. Om *nej*, ange troliga orsaker till att ingen integration sker.

7. Beskriv åtgärder under året i myndighetens miljöledningssystem som bedöms ha gett upphov till positiva effekter på miljön (*sammanställningen bifogas*)

Övrigt miljöledningsarbete

8 a. Hur stor del av personalen har genomgått grundläggande miljöutbildning under året? 10 %

8 b. Genomförs miljöutbildning regelbundet, exempelvis till nyanställda?

Ja

Eventuell kommentar:

Svaren ovan gäller deltagande i introduktions- och utresekurser, där man ger en introduktion till bland annat hållbar utveckling samt orientering i hur Sidas regelverk skall tillämpas. Däremot har inga fördjupningskurser på miljöområdet genomförts under året. Under 2007 har Sida låtit ta fram och lanserat e-learningkursen "Integrating the Environment" som riktar sig till Sidas personal i Sverige och vid ambassader samt även kan användas av svenska samarbetsparter. Kursen ger användaren kunskap om kopplingar mellan miljö- och klimatfrågor och angelägna utvecklingsteman som hälsa och fattigdom; om vilket ansvar Sida-handläggaren har för att integrera miljöaspekter i insatser samt vilket stöd, t ex via Helpdeskar, som finns tillgängligt för att åstadkomma detta.

9 a. Har revision av miljöledningssystemet genomförts under året?

Ja (inför beslut 2008)

9 b. Om nej, varför inte?

10. Uppskatta nedlagd arbetstid under året för miljösamordnare eller motsvarande (obligatoriskt för grupp 3, frivilligt för grupp 1 och 2)

...10.....personveckor

Eventuell kommentar:

Varav 6 veckor för revidering av MLS-handlingsplanen samt rapportering, och 4 veckor för internt miljöarbete med att minska direkt miljöpåverkan i Stockholm.

11 a. Har myndighetens departement lämnat någon form av respons på senaste redovisningen till ledningen, miljöansvarig/miljöledare eller annan person? Nej

Eventuell kommentar:

Någon sådan har aldrig förekommit.

11 b. Om *ja*, i vilken form (t.ex. resultatdialogen, personlig kontakt, möte skriftligt etc.) och till vem har återkoppling ägt rum (t.ex. ledningen, miljöansvarig/miljösamordnare)

Del II. Redovisas årligen av myndigheter med centrala miljörelaterade uppgifter (grupp 1) och myndigheter med stor betydelse för miljön (grupp 2) Denna del är frivillig att svara på för grupp 3.

Redovisning av revision, arbete med den indirekta påverkan, övriga miljörapporteringar och upphandling m.m.

12 a. Senaste revisionen var: intern extern
och genomfördes (månad) (år)

Eventuell kommentar:

Någon form för regelbunden revision är inte etablerad. Dock tog den under 2007 slutförda utvärderingen av miljöintegrering på Sida upp Miljöledningssystemet. En oberoende konsult genomförde utvärderingen.

12 b. Beskriv revisionsaktiviteten (metod, innehåll, vem genomförde revisionen, hur ofta, rutiner etc.)

Se 12 a.

13 a. Hur säkerställer ni att er indirekta miljöpåverkan beaktas?

Med skriftliga rutiner/checklistor ja
Sakkunskap deltar i beredningen ofta men ej alltid
Annat sätt, nämligen: stødfunktioner för tex

samarbetsstrategi- och beredningsprocesser finns i form av manualer och helpdeskar.....

13 b. Ge minst ett exempel på hur indirekt miljöpåverkan beaktas.

Genom sidas Miljöbedömningsregel krävs att en miljöbedömning görs för samtliga insatser inför beslut om finansiering. En omfattande handledning har utarbetats.

14. Ange vilka andra miljörapporteringar till Naturvårdsverket, Miljömålsrådet eller Regeringskansliet som ni lämnat under året.

- Den nya tilldelningen till miljö- och energiområdet 2007 –om medelsfördelning och inriktning rapporterades till UD 31 mars 2007 enligt Sidas regleringsbrev.
- Den särskilda miljösatningen 2006 - om planerade och initierade insatser rapporterades till UD 31 mars 2007 enligt Sidas regleringsbrev.
- Sidas rapportering som myndighet med särskilt sektoransvar för miljöfrågor enligt riktlinjer från Miljömålsrådet rapporterades till Miljömålsrådet på Naturvårdsverket 27 februari 2007.
- Sveriges åtagande i Bonndeclarationen har rapporterats vid förfrågan till UD.
- Miljömässigt hållbar utveckling inklusive klimat ingår också i Sidas rapportering om Samstämmighetspolitiken och Prioriterade Ämnesområden, båda rapporterades till UD 30 september.

Frågorna nedan besvaras frivilligt varje år, obligatoriskt vart tredje år första gången avseende 2006

15. Hur säkerställer ni att miljöhänsyn tas vid upphandling (beskriv bl.a. policy, mål, handlingsplan, utbildning, användning av EKV-verktyget och checklistor, uppföljning)?

Sida Stockholm använder sig av Statens avropsavtal, där miljö beaktats vid upphandlingen. Upphandling på utlandsmyndigheterna sköts enligt UD:s riktlinjer.

16. Beskriv hur "ledningens genomgång" utförs (vilka finns med, hur ofta, hur lång tid, innehåll etc.).

1. Revidering av handlingsplanen genomfördes parallellt med verksamhetsplaneringen och diskuterades i detalj med samtliga berörda chefer.
2. Arbetet med management response på utvärderingen diskuterades i Sidas Ledningsgrupp hösten 2007.
3. Den årliga rapporteringen föregås av kontakter med de ansvariga inom Sida.
4. Generaldirektören tar ställning till den årliga redovisningen till regeringen av miljöledningsarbetet.

17. Vilka bieffekter på verksamheten ger ert miljöledningssystem upphov till?

En diskussion om ett antal miljöaspekter väcks automatiskt i samband med revidering av och rapportering om handlingsplanen.

Del III. Redovisas av myndigheter med centrala miljörelaterade uppgifter (grupp 1) frivilligt varje år, obligatoriskt vart tredje år första gången avseende 2006. Denna del är frivillig att svara på för grupp 2 och 3.

Ständiga förbättringar av miljöprestanda: Miljöeffekter

18. Vilka miljöeffekter bedömer ni att åtgärderna i ert miljöledningssystem har gett upphov till?

Den indirekta miljöpåverkan, dvs aktiviteter som påverkar andra aktörer så att miljöbelastningen från deras aktiviteter förändras, är utan tvekan den viktigaste delen i Sidas verksamhet. Det är också denna som Sidas handlingsplan fokuserar på. Sida har ett så omfattande miljöarbete att det är omöjligt att rapportera alla dessa effekter inom rimligt utrymme; ett antal exempel från 2007 års resultat listas dock i bilagan.

19 a. Vilka av de miljöeffekter som beskrivits i fråga 7 kan ni verifiera?

Allt som redovisas i bilagan kan naturligtvis verifieras. Rapportering kring Sidas övriga tusentals olika insatser inkluderar i tillämpliga fall effekter på miljön.

19 b. Vilka metoder använder ni för att verifiera miljöeffekter?

Rapportering inom och utvärdering av insatser.

Redovisningen undertecknas av myndighetens chef och sänds senast den 1 mars 2008 till

dels myndighetens sakdepartement,
dels Naturvårdsverket, 106 48 Stockholm

Bilaga till Sidas redovisning av miljöledningsarbetet 2007:

Fråga 7. Sammanställning av positiva miljöeffekter genom Sidas Miljöledningssystem 2007

I miljöledningssystemets handlingsplan 2004-2007 definierades ca 170 åtgärds punkter. Några av de viktigaste resultaten under 2007 var:

- Inom utbildningsområdet har Sida under 2007 genomfört en rad insatser med syfte att främja lärande för hållbar utveckling. Sida har på regeringens uppdrag tillsammans med Högskolan på Gotland inlett etableringen av Swedish International Centre of Education for Sustainable Development (SWEDESD). Ambitionen är att SWEDESD ska bli en ledande organisation i det internationella arbetet med lärande för hållbar utveckling. Därutöver har stöd givits till SADC-Regional Environmental Education Programme, som arbetar med policyutveckling, stödmaterial, utbildningar, nätverk och forskning i södra Afrika. Dessutom har Sida fortsatt finansiera ett International Training Programme för utbildning för hållbar utveckling där beslutsfattare från Sida samarbetsländer utvecklat sin kompetens inom området. Sida har även beslutat att utbildning för hållbar utveckling ska bli ett av tre fokusområden inom utbildningssamarbetet.
- Under 2007 har Sida etablerat samarbete med FOI, Miljö- Försvars- och Utrikesdepartementet ang miljö säkerhet. Samarbetet har bl a resulterat i en diskussion om behovet av att utveckla svensk kompetens inom området miljö, säkerhet och utveckling för svenska aktörer och deras verksamhet i syfte att kunna tillgodogöra sig forskning och omvärldsutveckling som sker inom området. Diskussionen resulterade, under senare delen av 2007, i ett förslag från FOI på ToR ang etablerandet av en "Help-Desk för miljö, säkerhet och utveckling, där UD, Sida, M och Fö föreslogs vara finansiärer och med FOI som ansvarig. Under året har Sida också haft möjlighet kommentera FOIs skrift "Miljö säkerhet - En översikt", samt deltagit i seminarier anordnade i ämnet.
- Ekologisk standard för de Östafrikanska länderna: Sida har stött IFOAM:s projekt "Regional Cooperation of Organic Standards and Certification Capacity in East Africa - OSEA" under 2005-2007. Projektet har i samarbete med UNEP/UNCTAD utvecklat en Östafrikansk standard för ekologiska produkter. Standarden lanserades i juni 2007 i Dar es Salaam av Tanzanias premiärminister. Standarden ger sektorn för ekologisk produktion en plattform för internationella förhandlingar och godkännande. Dessutom har regionalt samarbete på departementsnivå utvecklats mellan de östafrikanska länderna då standarden har antagits av East African Community. Samarbete har också utvecklats mellan nationella organisationer för ekologisk odling kring användandet av det ekologiska märkningen. INEC/Market förbereder beredning för ytterligare en fas av projektet som skall fokusera på lokal produktion och regionalt

samarbete samt på förutsättningar för ökad export till EU av ekologiska produkter.

- Det Sida-stödda forskningssamarbetet har under 2007 bl a resulterat i en ökad inhemsk forskning och analytisk kapacitet inom miljöområdet i Burkina Faso, Etiopien, Mozambique, Rwanda, Uganda, Laos, Sri Lanka, Vietnam och Nicaragua. Ett intressant exempel på resultat är etableringen av ett nytt Centre for the Environment, Entrepreneurship and Sustainable Development vid National University of Rwanda. Det är ett tvärvetenskapligt miljöforskningscentrum som kommer att ge lokala forskare inom naturvetenskaper och samhällsvetenskaper möjlighet att arbeta tillsammans. Syftet är att öka Rwandas kapacitet att möta de stora utmaningar landet står inför när det gäller de kraftigt överutnyttjade markresurserna som orsakats av det extremt höga befolkningstrycket i kombination med inadekvat förvaltning.
- En rad biståndsinsatser inom områdena energieffektivisering, miljöteknik och klimat har genomförts under 2007. Bland annat har man tagit fram underlag för en klimathandlingsplan och, i samarbete med Energimyndigheten, startat kapacitetsuppbyggnad omkring Clean Development Mechanism i Östafrika samt gett stöd till tanzaniska myndigheters arbete med lagar, förordningar och regelverk omkring utvecklingen av en uthållig biobränsleindustri. Vidare har Sida stöttat Clean Energy Fund vid Asian Development Bank med syfte att stödja investeringar, policyutveckling, institutionell kapacitetsutveckling, m.m. för att främja förnybar energi samt utveckling av finansieringsformer, och låtit ta fram en internetbaserad utbildning inom ramen för energi för hållbar utveckling i samarbete med The International Institute for Industrial Environmental Economics vid Lunds Universitet och UNDP. Flera av initiativen ingår i 2007 års särskilda miljöinsatsning.
- Sida har genom SwedBio varit drivande i säkrandet av ekosystemtjänster och dessas koppling till fattigdomsbekämpning. Det har blivit en prioriterad fråga för FNs miljöprogram UNEP. Sida har under 2007 i samarbete med Miljödepartementet och Swedbio varit instrumentell i utvecklandet av en global strategi för uppföljning av Millennium Ecosystem Assessment, MA, med UNEP som global koordinatör. Nära samverkan och policydialog har skett genom Miljödepartementet och Utrikesdepartementet. Särskilda medel för katalytiskt arbete har avsatts. Satsningen är av stor strategisk betydelse och ett viktigt verktyg för fortsatt intergering av miljöfrågor i utvecklingsagendan i Sida's samarbetsländer.
- Under hösten 2007 har Sida initierat ett Skogsinitiativ i samarbete med Föreningen Skogen. Målet för initiativet är att skapa förutsättningar för ett kvalitativt förbättrat svenskt skogligt utvecklingssamarbete i linje med PGU:s målsättningar där ett långsiktigt brukande och förvaltning av skogsresurser fungerar som medel för fattigdomsbekämpning och en god miljö. Projektet syftar till att öka svenskt deltagande i internationellt skogligt utvecklingssamarbete, utveckla den svenska resursbasen samt att

förbättra dagens och det framtida utvecklingsarbete på skogsområdet. Initiativet bygger på tron att den svenska skogliga erfarenheten kan bidra till ett uthålligt brukande och förvaltning av skogsresurser i utvecklingsländer och därmed verka för fattigdomsbekämpning och en god miljö. Skogsinitiativet syftar också till att lyfta skogens betydelse för klimat, miljö och ekosystemtjänster samt faktorer som hindrar ett uthålligt skogsbruk och en bärkraftig skogssektor så som brist på demokratisk samhällsstyrning (governance) och oklara rättighetsförhållanden.

- Sida har i samarbete med Enheten för Miljöekonomi vid Göteborgs Universitet tagit fram e-learningmodulen "Integrating the Environment" som riktar sig till Sidas personal i Sverige och vid ambassader samt även kan användas av svenska samarbetsparter. Kursen ger användaren kunskap om kopplingar mellan miljö- och klimatfrågor och angelägna utvecklingsteman som hälsa och fattigdom; om vilket ansvar Sida-handläggaren har för att integrera miljöaspekter i insatser samt vilket stöd, t ex via Helpdeskar, som finns tillgängligt för att åstadkomma detta. "Integrating the Environment" marknadsförs specifikt till nyanställda på Sida; utresande och NPO:er på kurs i Stockholm.
- Arbetet med att minska direkt miljöpåverkan har gjort viktiga framsteg. Sida flyttade till nya lokaler hösten 2006; 2007 är därmed det första helåret i det nya kontoret. För uppvärmning och kylning används energisnål teknik och elförbrukningen har genom flytten minskats med ca 20%. Källsortering inklusive transport av fraktioner samordnas med fem andra myndigheter inom kvarteret och blir därmed effektivare. Kontoret har under 2007 utrustats med fler möjligheter för telefonkonferenser. För att ytterligare stärka arbetet med att minska kontorets direkta miljöpåverkan deltar Sida i ett nätverk av myndigheter (där bl a Naturvårdsverket ingår) som gemensamt prövar och jämför åtgärder; erfarenheterna har samlats i rapporten "Direkta miljöaspekter på fem myndigheter".

STYRELSEN FÖR INTERNATIONELLT UTVECKLINGSSAMARBETE

Postadress: 105 25 Stockholm. Besök: Valhallavägen 199, Stockholm

Telefon: 08-698 50 00. Telefax: 08-20 88 64.

Telegram: sida stockholm, Postgiro: 1 56 34-9. Org. nr. 2021004789

Sidas hemsida: <http://www.sida.se>